

ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

Έργο στο πλαίσιο Σχεδίου Δράσης: «Ενίσχυση οικολογικής συνείδησης και προώθηση περιβαλλοντικού εθελοντισμού στο Δήμο Κορδελιού - Ευόσμου»



Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ.....	4
ΓΙΑΤΙ ΝΑ ΕΜΠΛΑΚΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ;	5
ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΕΜΠΛΑΚΟΥΜΕ;.....	5
Με ατομική δράση αλλάζοντας τις καθημερινές μας συνήθειες.....	5
Συμμετέχοντας σε προγράμματα εθελοντικής συνεισφοράς.....	5
ΔΟΚΙΜΑΣΜΕΝΕΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ.....	7
World Cleanup Day. Παγκόσμια μέρα περιβαλλοντικής δράσης.....	7
Plogging. Άσκηση και ταυτόχρονη περισυλλογή σκουπιδιών.....	7
Αστικοί Κοινοτικοί Κήποι	7
Αγορές Χωρίς Συσκευασία.....	8
Διαχείριση και Αξιοποίηση Τροφικών Υπολειμμάτων	8
Furniture Matters. Δίκτυο διαχείρισης μεταχειρισμένων επίπλων.....	8
Δημοτική-ιδιωτική πλατφόρμα crowdfunding για «πράσινες» δράσεις.....	9
Save Your Hood. Διαδικτυακή ομάδα για οργάνωση καθαρισμών.....	9
Connect your City. Δίκτυο νέων εθελοντών	9
Repair Cafe. Συνάντηση εθελοντών για επισκευή και upcycling συσκευών	10
Όλοι Μαζί Μπορούμε	10
Ρίζες που μας Ενώνουν. Ομάδα οργάνωσης μαζικών δενδροφυτεύσεων	10
Πράσινες Στέγες στα Σχολεία	11
ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ	11
Προσφέρουμε από Καρδιάς	11
Ανακύκλωση Χριστουγεννιάτικων Δέντρων	11
Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ελευθερίου Κορδελιού και Βερτίσκου	12
Εθελοντική ομάδα πολιτικής προστασίας ΠΡΟΤΕΚΤΑ	12
Ομάδα Ραδιοερασιτεχνών Θεσσαλονίκης	12
ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ – ΕΥΟΣΜΟΥ	13
Διεύρυνση Ρευμάτων Ανακύκλωσης	14
Ανάπτυξη Ψηφιακής Πλατφόρμας	14
Επέκταση Περιβαλλοντικών Δράσεων	14
Κινητό Πράσινο Σημείο	14
Δημιουργία Πράσινου Σημείου με Κ.Α.Ε.Δι.Σ.Π.....	14

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο πλαίσιο του πολυσύνθετου ρόλου του, ο Δήμος Κορδελιού – Ευόσμου διακήρυξε την υλοποίηση και εκτέλεση ενός ολοκληρωμένου επικοινωνιακού Σχεδίου Δράσης που αποσκοπεί στην ανάπτυξη της ευαισθητοποίησης των δημοτών για την προστασία του περιβάλλοντος αλλά και στην επέκταση της εθελοντικής δραστηριοποίησής τους προς την κατεύθυνση αυτή.

Ως μέρος του Σχεδίου Δράσης «Ενίσχυση οικολογικής συνείδησης και προώθηση περιβαλλοντικού εθελοντισμού στο Δήμο Κορδελιού-Ευόσμου» προβλέπεται η σύνταξη του «Οδηγού Καλών Εθελοντικών Πρακτικών». Ο όρος Καλές Πρακτικές, αφορά οδηγίες, τεχνικές ή μεθοδολογίες, οι οποίες είναι αποτέλεσμα έρευνας, μελέτης και εμπειρίας και η εφαρμογή τους έχει αποδειχθεί ότι οδηγεί με ασφάλεια και αξιοπιστία σε ένα επιθυμητό αποτέλεσμα.

Ο παρόν «Οδηγός Καλών Εθελοντικών Πρακτικών» σκοπεύει, κατά κύριο λόγο, να ενισχύσει με πρακτικά εργαλεία τους δημότες και τους εθελοντές που συμμετέχουν σε περιβαλλοντικές δράσεις του Δήμου. Στο πρώτο σκέλος, περιλαμβάνει συλλογή δοκιμασμένων πρακτικών από το εξωτερικό και την Ελλάδα. Στο δεύτερο σκέλος, πραγματοποιείται μία αποτίμηση των αναφερθεισών πρακτικών και εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο μπορούν να προσαρμοστούν στο Δήμο Κορδελιού – Ευόσμου. Η συγκέντρωση των καλών αυτών πρακτικών είναι σε τέτοια μορφή ώστε να μπορεί να αναρτηθεί σε Ηλεκτρονική Πλατφόρμα, συνεισφέροντας έτσι στη διάχυση της γνώσης στους φορείς που δραστηριοποιούνται στο συγκεκριμένο πεδίο και συμβάλλοντας στην ανάπτυξη περαιτέρω στρατηγικών δικτυώσεων και συνεργειών.

Ο πρωταρχικός στόχος του Οδηγού είναι, στο μέτρο του δυνατού, να προσφέρει εφαρμόσιμες λύσεις για την αντιμετώπιση των αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων που προκύπτουν από την ιδιωτική δραστηριότητα. Δευτερευόντως, επιδιώκει να ενισχύσει τη συλλογική συνείδηση των δημοτών προς την κατεύθυνση της αειφορίας και της οικολογίας. Ενώ τέλος, προσδοκά να εκκινήσει μία γόνιμη συζήτηση μεταξύ των δημοτών, εμπνέοντάς τους για πρωτοβουλίες που μπορούν να αναλάβουν οι ίδιοι μέσω οργάνωσης εθελοντικών δράσεων και εγχειρημάτων.

ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

«Εθελοντισμός είναι η με υψηλό αίσθημα ευθύνης και ανιδιοτελή χαρακτήρα προσφορά έργου ή υπηρεσίας που αναλαμβάνει το άτομο μεμονωμένα ή σε ομάδα, με ελεύθερη βούληση, χωρίς την προσδοκία ή απαίτηση υλικού ή άλλου είδους ανταλλάγματος, με σκοπό τη βοήθεια προς τον συνάνθρωπο και την κοινωνία ευρύτερα».

Ο εθελοντισμός, δεν είναι απλά ένας όρος αλλά είναι μια 'δήλωση' του ατόμου, μια στάση ζωής που εξυψώνει αξίες και ιδανικά όπως τον αλtruισμό, την κοινωνική αλληλεγγύη, την κοινωνική συνοχή, την προσφορά για έναν κοινωφελή σκοπό, την αμοιβαιότητα, τον σεβασμό στον άνθρωπο και τη φύση. Επιπρόσθετα, ο εθελοντισμός δεν αποτελεί σημαντική δράση μόνο επειδή βοηθάει τη βελτίωση των συνθηκών στο κοινωνικό περιβάλλον αλλά επιπλέον βοηθάει τον εθελοντή και ως άτομο. Ο εθελοντισμός είναι ο τρόπος με τον οποίο τα άτομα αναλαμβάνει δράση και μετουσιώνει σε πράξη τις επιδιώξεις ενός σκοπού που ξεπερνούν τα προσωπικά του συμφέροντα.

Οι βασικές αρχές που διέπουν τον εθελοντισμό σε κάθε μορφή του παρατίθενται:

- » Ο εθελοντισμός ωφελεί την κοινωνία και τον εθελοντή.
- » Η εργασία των εθελοντών είναι άμισθη.
- » Ο εθελοντισμός είναι πάντα θέμα επιλογής.
- » Ο εθελοντισμός προάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ισότητα.
- » Ο εθελοντισμός σέβεται τα δικαιώματα, την αξιοπρέπεια και τον πολιτισμό όλων των ανθρώπων
- » Ο εθελοντισμός είναι ένα θεμιτός τρόπος με τον οποίο οι πολίτες μπορούν να συμμετέχουν στις δραστηριότητες της κοινωνίας τους.
- » Ο εθελοντισμός είναι ο μόνος τρόπος με το οποίο άτομα ή ομάδες μπορούν να εκφράσουν ανθρώπινες, περιβαλλοντικές και κοινωνικές ανάγκες.
- » Ο εθελοντισμός είναι μια δραστηριότητα που επιτυγχάνεται μόνο σε μη κερδοσκοπικό πλαίσιο.
- » Ο εθελοντισμός δεν είναι υποκατάστατο της αμειβόμενης εργασίας.
- » Οι εθελοντές δεν αντικαθιστούν τους αμειβόμενους εργαζόμενους και δεν αποτελούν απειλή για την εργασιακή ασφάλεια αυτών.

Πηγή: Εγχειρίδιο Εθελοντισμού "Μάθε, Δες, Δράσε" της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς



ΓΙΑΤΙ ΝΑ ΕΜΠΛΑΚΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ;

Η συμμετοχή στην διαφύλαξη της ακεραιότητας του φυσικού περιβάλλοντος είναι μία υπόθεση ευθύνης και πολιτισμού. Για το λόγο αυτό, αποτελεί μια κίνηση η οποία έχει ως αφετηρία το εμείς και τις προσωπικές μας ενέργειες για να επεκταθεί στην εγγύς κοινότητα και στη συνέχεια στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Σε βάθος χρόνου, οι μεμονωμένες πράξεις μας, λειτουργούν αθροιστικά και αποκτούν μία κρίσιμη μάζα επιτρέποντας στις επιπτώσεις τους να γίνουν εμφανείς σε μεγαλύτερη κλίμακα. Στο στάδιο αυτό, γίνεται αντιληπτή η σημασία που έχουν όλες αυτές οι μικρές ενέργειες οι οποίες σύσσωμες τελικά αναδεικνύουν τα αναντικατάστατα οφέλη που προσφέρει στον άνθρωπο η περιβαλλοντική προστασία.

Οι βασικότεροι λόγοι που μας ωθούν να προστατέψουμε το περιβάλλον περιστρέφονται γύρω από τους άξονες της:

- » καθολικής βελτίωσης της ποιότητας ζωής μας,
- » εξοικονόμησης φυσικών πόρων του περιβάλλοντος,
- » διαφύλαξης της φύσης για τις επόμενες γενιές.



ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΕΜΠΛΑΚΟΥΜΕ;

Με ατομική δράση αλλάζοντας τις καθημερινές μας συνήθειες

Οι περισσότερες περιβαλλοντικές πρακτικές δεν σχετίζονται με υψηλό κόστος, αλλά κυρίως με την υιοθέτηση μίας νέας νοοτροπίας. Θα πρέπει να εστιάσουμε όχι στο «να κάνουμε περισσότερα πράγματα» αλλά στο «να κάνουμε τα πράγματα αλλιώς». Πρακτικές όπως η συνετή χρήση ενεργειακών πόρων, η χρήση φιλικών προς το περιβάλλον πρώτων υλών, η εγκατάσταση ενεργειακών λαμπτήρων, η «έξυπνη» θέρμανση των κτηρίων, η επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση, όχι μόνο δεν απαιτούν πόρους, αλλά αντίθετα, είναι εμφανές ότι μειώνουν άμεσα το κόστος ενεργειακών απαιτήσεων και λειτουργικών εξόδων προφυλάσσοντας παράλληλα το περιβάλλον.

Συμμετέχοντας σε προγράμματα εθελοντικής συνεισφοράς

Η συνειδητή προσπάθεια αλλαγής των καθημερινών μας συνηθειών είναι το πρώτο βήμα στη μακρά πορεία για την προστασία του περιβάλλοντος. Αν επιθυμούμε να αναβαθμίσουμε την περιβαλλοντική μας συνεισφορά σε ένα υψηλότερο επίπεδο, ο πιο ενδεδειγμένος τρόπος είναι η ενεργή εμπλοκή σε αντίστοιχες συλλογικές δράσεις και η διάδοσή τους στην τοπική κοινότητα.

Ο εθελοντισμός ως μέσο διατήρησης και προστασίας του περιβάλλοντος έχει αδιαμφισβήτητα οφέλη τα οποία επεκτείνονται πέρα από την προσωπική ηθική κάλυψη. Η κοινωνικοποίηση και η επαφή με ανθρώπους που σκέφτονται με παρόμοιο τρόπο, η εξαιρετική ευκαιρία για μάθηση και απόκτηση νέας γνώσης στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής προστασίας αποτελούν μονάχα μερικά παραδείγματα.

Στο Δήμο Κορδελιού – Ευόσμου υλοποιούνται δράσεις τόσο από τοπικούς φορείς (πολιτιστικούς συλλόγους, σχολεία κλπ), από εθελοντικές οργανώσεις όσο και από το

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κορδελιού Βερτίσκου και το 9^ο Σύστημα Αεροπροσκόπων Ευόσμου. Η συμμετοχή σε προγράμματα εθελοντικής συνεισφοράς στον τομέα της περιβαλλοντικής προστασίας μπορεί να προσφέρει οφέλη ανεκτίμητης σημασίας:

- » Εκμάθηση νέων και χρήσιμων δεξιοτήτων σε πνεύμα ομαδικής εργασίας.
- » Επαφή με δραστηριότητες που δεν θα εμπλεκόμασταν μέσω της υιοθέτησης ενός συμβατικού χόμπι.
- » Αφορμή για περιήγηση σε περιοχές που διαφορετικά δεν θα επισκεπτόμασταν.
- » Απόκτηση προσωπικής ικανοποίησης μέσω της προσφοράς βοήθειας σε συμπολίτες και της συνεισφοράς στους περιβαλλοντικούς στόχους του Δήμου.
- » Ο εθελοντισμός προσφέρει καλή φυσική κατάσταση. Βελτιώνει τη σωματική υγεία και τη συναισθηματική ισορροπία.
- » Δημιουργία νέων κοινωνικών δικτυώσεων και βελτίωση των επικοινωνιακών δεξιοτήτων.



ΔΟΚΙΜΑΣΜΕΝΕΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Οι τρόποι με τους οποίους μπορούμε να οργανωθούμε και να συμβάλλουμε στην προστασία του περιβάλλοντος είναι αναρίθμητοι. Για το λόγο αυτό, διερευνήθηκαν πρωτότυπες και ευφάνταστες προτάσεις λαμβάνοντας υπόψη τις εγκυρότερες και πιο σύγχρονες τάσεις του χώρου. Παρακάτω, παρουσιάζονται συνοπτικά πετυχημένες εθελοντικές δράσεις που έχουν δοκιμαστεί σε χώρες του εξωτερικού (κυρίως ευρωπαϊκές) αλλά και εγχώρια παραδείγματα που μπορούν να πυροδοτήσουν την έμπνευση και να λειτουργήσουν ως ώθηση για ανάληψη δράσης

01

World Cleanup Day. Παγκόσμια μέρα περιβαλλοντικής δράσης

Η πρωτοβουλία "World Cleanup Day" ξεκίνησε το 2008 στην Εσθονία. Είναι η μέρα ορόσημο κατά την οποία ομάδες πολιτών συγκεντρώνονται εθελοντικά σε διάφορες περιοχές με ένα σκοπό, να καθαρίσουν το σημείο δράσης από όσα περισσότερα απορρίμματα μπορούν. Στα 11 χρόνια ενεργούς δράσης, περισσότεροι από 50 εκατομμύρια εθελοντές σε 180 χώρες του πλανήτη έχουν κινητοποιηθεί, συγκεντρώνοντας χιλιάδες τόνους σκουπιδιών με τη συμμετοχή τους. Είναι μία μοναδική ευκαιρία κοινωνικοποίησης και προστασίας του περιβάλλοντος από τους πραγματικά ενεργούς πολίτες.



02

Plogging. Άσκηση και ταυτόχρονη περισυλλογή σκουπιδιών

Έρχεται από τη Σουηδία και είναι ο τέλειος συνδυασμός φυσικής άσκησης και προστασίας του περιβάλλοντος. Άρχισε το 2016 και έχει καταφέρει να διαδοθεί σε όλη την υφήλιο. Είναι ουσιαστικά προπόνηση χαλαρού τρεξίματος με την παράλληλη συλλογή μικρών σκουπιδιών που εντοπίζονται στη διαδρομή. Σήμερα έχει δημιουργηθεί πληθώρα τοπικών συλλόγων που στηρίζουν την πρακτική, οι οποίοι ανά περιόδους διοργανώνουν αντίστοιχες δράσεις. Μόνη της, η μη κερδοσκοπική πρωτοβουλία "Go Plog!" κατάφερε να περισυλλέξει περισσότερους από 16 τόνους εντός του 2018 αποτελώντας εξαιρετικό παράδειγμα προς μίμηση.

03

Αστικοί Κοινοτικοί Κήποι

Οι αστικοί κήποι αποτελούν ένα όχι πρωτοεμφανιζόμενο φαινόμενο. Είναι χώροι συνάντησης όπου προσφέρουμε εθελοντικά εργασία, ανταλλάσσουμε γνώσεις και καλλιεργούμε λαχανικά και καλλωπιστικά φυτά. Με τον τρόπο αυτό, βελτιώνεται η ποιότητα ζωής όλων μας, αναπτύσσεται το αίσθημα της κοινότητας ενθαρρύνοντας την κοινωνική αλληλεπίδραση ενώ παράλληλα, ομορφαίνει ο δημόσιος χώρος. Επίσης, οι αστικοί κήποι δημιουργούν ευκαιρίες για αναψυχή, άσκηση, θεραπεία και εκπαίδευση, συμβάλλουν στη μείωση της εγκληματικότητας και μειώνουν τη ζέση της πόλης από τους δρόμους και τα μεγάλα κτίρια. Η εμπλοκή σε ένα αντίστοιχο εγχείρημα χαρίζει μοναδικά πλεονεκτήματα που είναι αδύνατον να τα παραβλέψουμε.



04 Αγορές Χωρίς Συσκευασία

Στο Schwabisch Hall της Γερμανίας, δίνεται η δυνατότητα στους καταναλωτές να επισκεφθούν τα τοπικά καταστήματα με το δικό τους δοχείο τροφίμων, το δικό τους μπουκάλι για γάλα ή το δικό τους κουτί για απορρυπαντικό πλυντηρίου. Επίσης, σε ένα δίκτυο συνεργαζόμενων καταστημάτων μπορούν να πούν τον καφέ τους σε κούπα που πλένεται και επαναχρησιμοποιείται για 500 φορές. Στη συνέχεια, η κούπα επιστρέφεται στο κατάστημα από όπου έγινε η αγορά ή σε οποιοδήποτε άλλο από τα καταστήματα του δικτύου στη Γερμανία. Αυτές οι πρακτικές εξυπηρετούν την αρχή των αγορών χωρίς συσκευασίες και έχουν ως αποτέλεσμα τον δραστικό περιορισμό δημιουργίας νέων αποβλήτων από την αγορά συσκευασμένων προϊόντων. Είναι μία εξαιρετικά απλή ιδέα με πολλαπλά οφέλη που μπορούμε να εφαρμόσουμε εύκολα στις περισσότερες από τις αγορές μας.



05 Διαχείριση και Αξιοποίηση Τροφικών Υπολειμμάτων

Κάθε χρόνο στην ΕΕ σπαταλούνται σχεδόν 90 εκατομμύρια τόνοι τροφής με την Ελλάδα να καταλαμβάνει την τέταρτη θέση στην κατά κεφαλήν απόρριψη τροφίμων ενώ ο περιορισμός του φαινομένου είναι στο επίκεντρο του φιλόδοξου σχεδίου της ΕΕ για την κυκλική οικονομία. Με τα δεδομένα αυτά, έχει αναπτυχθεί μία πληθώρα πρωτοβουλιών ενημέρωσης, ανάπτυξης λογισμικού και εθελοντικών δράσεων στο πλαίσιο πρόληψης και αξιοποίησης αποφευκτέων και αναπόφευκτων τροφικών υπολειμμάτων. Αναφέρουμε συνοπτικά: Δράσεις της οργάνωσης «Μπορούμε» η οποία κινητοποιώντας ένα δίκτυο 500 εθελοντών σώζει καθημερινά περισσότερες από 20.000 μερίδες φαγητού. Η «Συμμαχία για τη Μείωση Σπατάλης Τροφίμων» που τελεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Εφαρμογές όπως οι **OLIO app** και **Mealsaver** που συνδέουν τοπικές κοινότητες, εθελοντές και καταστήματα, προκειμένου η τροφή που περισσεύει ή δεν καταναλώνεται, να διοχετεύεται σε όσους την έχουν ανάγκη ή σε εστιατόρια δεύτερης ευκαιρίας. Τέλος, οφείλουμε να αναφέρουμε έργα από φορείς της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας όπως τα **Food for Feed** και **A2U Food project**.



06 Furniture Matters. Δίκτυο διαχείρισης μεταχειρισμένων επίπλων

Το δημοτικό συμβούλιο του Lancaster σε συνεργασία με την κοινωνική επιχείρηση Furniture Matters αναλαμβάνει την περισυλλογή, επισκευή και μεταπώληση μεταχειρισμένων λευκών ειδών και επίπλων προσφέροντας παράλληλα υπηρεσίες περισυλλογής και εκκαθάρισης για τις κατοικίες της ευρύτερης περιοχής. Στόχος του εγχειρήματος είναι να βοηθήσουν τους ιδιοκτήτες σπιτιών χαμηλότερων εισοδημάτων και τους ενοικιαστές να αγοράσουν σε προσιτές τιμές έπιπλα και λευκά είδη βοηθώντας να εγκατασταθούν στο σπίτι τους. Στο έργο της συλλογής και εκκαθάρισης συνεισφέρουν εθελοντές από της περιοχής προσφέροντας εργασία, τεχνογνωσία, πληροφορίες και διάθεση για αμοιβαία βοήθεια. Πόσα νοικοκυριά θα μπορούσαν να επωφεληθούν από ένα αλληλέγγυο δίκτυο διαχείρισης μεταχειρισμένων φοιτητικών οικοσκευών από την πόλη της Θεσσαλονίκης;

07

Δημοτική-ιδιωτική πλατφόρμα crowdfunding για «πράσινες» δράσεις

Μία απλή, ευρηματική και πανέξυπνη λύση χρηματοδότησης «πράσινων» έργων μέσα στον αστικό ιστό έκανε πράξη η πόλη της Γάνδης στο Βέλγιο (πληθυσμός 250.000). Επί της ουσίας, δημιουργήθηκε μία πλατφόρμα crowdfunding, η οποία χρηματοδοτεί ιδέες των πολιτών για την βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος. Η πλατφόρμα λειτουργεί με την υποστήριξη του Δήμου, στην οποία ο οποιοσδήποτε πολίτης της Γάνδης με μία καλή ιδέα για την αναβάθμιση της πόλης, μπορεί να υποβάλλει την σχετική πρόταση του. Η πρόταση αξιολογείται και εφόσον λάβει το «πράσινο φως», τότε μπορεί να αρχίσει να λαμβάνει χρηματοδότηση από ιδιώτες (που μπορεί να είναι πολίτες της Γάνδης ή οποιοσδήποτε άλλος), μέσω της πλατφόρμας. Το ελάχιστο ποσό χρηματοδότησης είναι μόλις 5 ευρώ, ενώ είναι δυνατή και η υποβολή αίτησης, προκειμένου η ιδέα να λάβει και επιδότηση από τον προϋπολογισμό του Δήμου. Μέχρι στιγμής με αυτή την διαδικασία έχουν υλοποιηθεί δύο «πράσινα» project: α) Η ανάπτυξη αστικών δράσεων farming (κυρίως καλλιεργειών) και β) η κάλυψη προσόψεων κτιρίων με φυτά.

08

Save Your Hood. Διαδικτυακή ομάδα για οργάνωση καθαρισμών

Αφορά στο facebook group που δημιουργήθηκε κατά τη διάρκεια του δεύτερου πανελλαδικού lock down για να συντονίσει δράσεις καθαρισμού στο λεκανοπέδιο Αττικής. Οι διαχειριστές της διαδικτυακής ομάδας παροτρύνουν την καθεμία και τον καθένα μας για περισυλλογή σκουπιδιών παράλληλα με τον περίπατο που κάνουμε. Έτσι, κάθε φορά που χρησιμοποιούμε τον κωδικό μετακίνησης 6 μπορούμε να προσφέρουμε όχι μόνο στους εαυτούς μας αλλά και στους γύρω μας, φροντίζοντας το δημόσιο χώρο. Η ομάδα είναι ανοιχτή προς όλους και καλωσορίζει καινούργιες προτάσεις οργάνωσης συντονισμένων περιβαλλοντικών δράσεων σε νέες περιοχές ή γειτονιές.

09

Connect your City. Δίκτυο νέων εθελοντών

Το Connect your City είναι ένα Δίκτυο Νέων 16 έως 30 ετών και αποτελείται από Κέντρα Νέων σε διάφορες πόλεις της Ευρώπης. Εντός του δικτύου connect οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να συμμετάσχουν δωρεάν σε μαθήματα μουσικής, ξένων γλωσσών, θεατρικά εργαστήρια, συνεδρίες ατομικής συμβουλευτικής ή προσωπικής ανάπτυξης, δραστηριότητες στη φύση, εικαστικά δρώμενα και πολλά άλλα. Δίνεται η δυνατότητα σε κάθε μέλος να αναπτύξει, να σχεδιάσει, να οργανώσει και να υλοποιήσει τις ιδέες του, ενώ ταυτόχρονα μπορεί να απολαμβάνει και να μετέχει στις ιδέες των άλλων. Παράλληλα, οι εθελοντές μπορούν να κάνουν χρήση της Connect your City εφαρμογής από το κινητό τους με σκοπό να ενταχθούν στις δράσεις που έχουν οργανωθεί σχετικές με την προστασία του περιβάλλοντος, προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης, ενέργειες παροχής βοήθειας ή υλικών αγαθών.

10

Repair Cafe. Συνάντηση εθελοντών για επισκευή και upcycling συσκευών

Πρωτοεμφανίστηκε το 2009 στο Άμστερνταμ και μέχρι σήμερα έχουν δημιουργηθεί παγκοσμίως πάνω από 1000 αντίστοιχα εγχειρήματα. Αποτελεί μια εκδήλωση η οποία πραγματοποιείται σε συγκεκριμένο χώρο, όπου προσκομίζουμε μία χαλασμένη συσκευή ή άλλο αντικείμενο- από μία κούπα μέχρι ένα laptop και από ένα ποδήλατο μέχρι ένα i-Phone - και συναντιόμαστε με εθελοντές που «πιάνουν τα χέρια τους» με σκοπό δωρεάν επισκευή, πίνοντας παράλληλα έναν καφέ.

Το πρώτο ελληνικό Repair Cafe πραγματοποιήθηκε το Νοέμβριο του 2013 στο Ακταίο της Πάτρας και έκτοτε λειτουργεί ως Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση αποσκοπώντας να ενισχύσει τον εθελοντισμό, την πρακτική διάδοση της ανακύκλωσης και της επανάχρησης. Όποιος δεν θέλει να πάρει πίσω το επισκευασμένο αντικείμενο από το Repair Cafe, τότε η ΚΟΙΝΣΕΠ αναλαμβάνει να το δωρίσει σε διάφορες δομές ή σχολεία. Η λογική του Repair Cafe μπορεί να βρει εφαρμογή σε συλλόγους, σχολεία, καφετέριες, καταστήματα, φτάνει να υπάρχουν εθελοντές που θέλουν και μπορούν, να βοηθήσουν. Εξάλλου, είναι μια πρωτοβουλία που στόχο έχει το μοίρασμα της γνώσης για τις επισκευές - κατασκευές στις γειτονιές μας.

11

Όλοι Μαζί Μπορούμε

Όλοι μαζί
μπορούμε!



Το «Όλοι μαζί μπορούμε» από το 2011 σχεδιάζει και υλοποιεί δράσεις που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα τομέων όπως η κοινωνική πρόνοια, το περιβάλλον, η υγεία και εκπαίδευση. Αναλυτικότερα δράσεις συγκέντρωσης τροφίμων, φαρμάκων και ρούχων για τους ανθρώπους που τα έχουν ανάγκη, διοργάνωση εθελοντικών αιμοδοσιών καθώς και δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος όπως δενδροφυτεύσεις, ποτίσματα και καθαρισμοί συνθέτουν το σκοπό της πρωτοβουλίας αυτής θέτοντας ως στόχο την άμεση ανακούφιση των ευπαθών κοινωνικά ομάδων. Στόχος του «Όλοι μαζί μπορούμε» είναι να συνεχίσει την προσπάθεια για κοινωνική και περιβαλλοντική ανάπτυξη και να ενδυναμώσει το πνεύμα ομαδικότητας ώστε να συνεχίσουμε όλοι μαζί την προσπάθεια.

12

Ρίζες που μας Ενώνουν. Ομάδα οργάνωσης μαζικών δενδροφυτεύσεων

Το 2020 η ομάδα του Let's do it Greece έκανε πραγματικότητα το όνειρο των εθελοντών της, ενώνοντάς τους μέσα από ένα κοινό στόχο. Στο πλαίσιο της δράσης "Ρίζες που μας Ενώνουν", σε κάθε νομό θα οργανωθούν συναντήσεις ώστε να φυτευτεί μία ελιά από κάθε συμμετέχοντα και συμμετέχουσα. Αποτελεί μία δράση από εθελοντές για εθελοντές με ελεύθερη συμμετοχή για όλους και δράσεις που οργανώνονται αυτόνομα από την κάθε ομάδα. Η διαδρομή ξεκίνησε στις 31 Οκτωβρίου από το Καλλιμάρμαρο Στάδιο και θα ολοκληρωθεί λίγους μήνες μετά στην Αρχαία Ολυμπία στοχεύοντας στο να ενωθούν δυνάμεις για τη Μεγαλύτερη Ταυτόχρονη Εθελοντική Δράση που έχει γίνει ποτέ στη χώρα μας. Γιατί να μην αποτελέσεις και εσύ κομμάτι αυτής της σπουδαίας πανελλήνιας προσπάθειας;

Μία από τις πιο «πράσινες» λύσεις ενεργειακής εξοικονόμησης, προστασίας του περιβάλλοντος, αλλά και αισθητικής αναβάθμισης στα σύγχρονα κτήρια, είναι η δημιουργία φυτεμένων δωμαίων, πράσινων στεγών και ταρατσόκηπων. Με τον όρο «πράσινες στέγες» εννοούμε την κάλυψη ενός δώματος, μιας ταράτσας ή μιας βεράντας με πράσινο, ανάλογα με τη διαμόρφωση του χώρου και τις ανάγκες των ιδιοκτητών. Σχολικά συγκροτήματα σε όλη την Ελλάδα έχουν υιοθετήσει την πρακτική αποτελώντας «αστικές νησίδες θερμότητας» αφού απορροφούν την ηλιακή ακτινοβολία και τον θόρυβο. Παράλληλα θωρακίζουν τα κτήρια από άποψη υδατομόνωσης, ενώ φιλτράρουν και βελτιώνουν τον αέρα της πόλης. Ποια δράση θα μπορούσε να αποτελεί αποτελεσματικότερη μύηση στον περιβαλλοντικό εθελοντισμό από την συμπερίληψη των μαθητών στη συντήρηση και φροντίδα των σχολικών πράσινων ταρατσών και κήπων;

ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ

Προσφέρουμε από Καρδιάς

Η εθελοντική οργάνωση «Προσφέρουμε από Καρδιάς» συγκεντρώνει τρόφιμα μακράς διάρκειας, χαρτικά και απορρυπαντικά και κάθε μήνα ετοιμάζει πακέτα τροφίμων για 102 άπορες οικογένειες, ανθρώπους που έχουν χάσει τις δουλειές τους και προσπαθούν με κάθε τρόπο να αναθρέψουν τα παιδιά τους. Η ομάδα απευθύνεται αποκλειστικά σε εθελοντές ενώ δεν δέχεται αλλά ούτε και προσφέρει χρηματική ενίσχυση. Είναι το αποτέλεσμα μη θεσμικής οργάνωσης απλών πολιτών που ανέλαβαν την πρωτοβουλία να βοηθήσουν τους συνάνθρωπους μας που το έχουν περισσότερο ανάγκη.

Ανακύκλωση Χριστουγεννιάτικων Δέντρων

Από το 2019 με πρωτοβουλία του Περιφερειακού Φορέα Διαχείρισης Αστικών Αποβλήτων (Φο.Δ.Σ.Α.) Κεντρικής Μακεδονίας και του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας πραγματοποιείται πρόγραμμα συλλογής των φυσικών χριστουγεννιάτικων δέντρων. Η δράση στοχεύει στην εναλλακτική αξιοποίηση των φυσικών δέντρων μετά την εορταστική περίοδο, ώστε κανένα δέντρο να μην καταλήξει στον ΧΥΤΑ Μαυροράχης. Τα δέντρα θα θρυμματιστούν και η διάθεση των θρυμματισμένων υπολειμμάτων θα γίνεται ως εδαφοβελτιωτικό σε δασικές περιοχές, κατά κύριο λόγο αναδασωτέες, αλλά και για άλλες χρήσεις όπως παραγωγή pellets, βιοκαυσίμων ή δευτερογενών υλικών. Ας μετατρέψουμε τον αντίκτυπο των φετινών εορτών λιγότερο εμφανή στη φύση επιδεικνύοντας μεγαλύτερη περιβαλλοντική ευθύνη διαδίδοντας και συμμετέχοντας ενεργά στην πρακτική του Δήμου.

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ελευθερίου Κορδελιού και Βερτίσκου

Το ΚΠΕ Ελευθερίου Κορδελιού και Βερτίσκου με βάση την οδηγία του ΥΠΑΙΘ και δίνοντας προτεραιότητα καταρχάς στα σχολεία του Δήμου Κορδελιού Ευόσμου και δευτερευόντως στα σχολεία των υπόλοιπων δήμων της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης δέχεται σχολικές ομάδες για να συμμετέχουν στα προγράμματά του. Τα προγράμματα που πραγματοποιούνται σχετίζονται με θεματικές ενότητες όπως: Κλιματική αλλαγή, αστική βιωσιμότητα, πράσινη ενέργεια και διαφύλαξη υδάτινων αποθεμάτων. Οι δράσεις αυτές αποτελούν ύψιστης σημασίας πρωτοβουλίες καθώς προετοιμάζουν τους αυριανούς πολίτες για ανάληψη ευθυνών και πραγματοποίηση εθελοντικών ενεργειών που θα προφυλάξουν και διασώσουν τον περιβαλλοντικό πλούτο.

Εθελοντική ομάδα πολιτικής προστασίας ΠΡΟΤΕΚΤΑ

Το πρόγραμμα «Προστατεύω τον Εαυτό μου και τους Άλλους» (ΠΡΟ.Τ.Ε.Κ.Τ.Α.) είναι ένα δωρεάν πρόγραμμα εθελοντικής δράσης για τη διαχείριση κινδύνων, κρίσεων και την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών, που σκοπό έχει την εκπαίδευση ενηλίκων για την απόκτηση εύρους δεξιοτήτων διαχείρισης κινδύνου.

Το πρόγραμμα υλοποιείται από τον Οκτώβριο του 2001 έως σήμερα και σ' αυτό έχουν εκπαιδευτεί και πιστοποιηθεί περίπου 10.000 εθελοντές. Τα θέματα στα οποία εκπαιδεύονται οι εθελοντές είναι: Σεισμοί, πυρκαγιές (Αστικές - Δασικές), πλημμύρες, ναυτικά ατυχήματα, προστασία θαλασσίου περιβάλλοντος, οργάνωση - διαχείριση καταυλισμών, παροχή πρώτων βοηθειών, διασώσεις, γνωσιακές παράμετροι (λύση προβλημάτων - λήψη αποφάσεων - διαχείριση πληροφορίας - λειτουργία σε ομάδες - διαχείριση πανικού).

Ομάδα Ραδιοερασιτεχνών Θεσσαλονίκης

Η «Ομάδα Ραδιοερασιτεχνών Θεσσαλονίκης» είναι ενταγμένη στα Μητρώα Πολιτικής Προστασίας, ιδρύθηκε το 2005 από έναν πυρήνα 38 ιδρυτικών μελών, ενώ σήμερα τα μέλη της αριθμούν πάνω από 100. Από τα πρώτα της βήματα, η «Ομάδα Ραδιοερασιτεχνών Θεσσαλονίκης», έδωσε ιδιαίτερο βάρος στον τομέα της εξάπλωσης του ραδιοερασιτεχνισμού και της προσέλκυσης νέων ραδιοερασιτεχνών. Για το λόγο αυτό και προκειμένου να διευκολύνει τους ενδιαφερόμενους στις εξετάσεις που οργανώνονται δύο φορές το χρόνο από την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, προσφέρει δωρεάν θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση σε υποψήφιους ραδιοερασιτέχνες. Τα μαθήματα διαρκούν δύο περίπου μήνες και γίνονται στο εντευκτήριο της λέσχης σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο διδασκαλίας.

Όλα αυτά τα χρόνια η Ομάδα συνέβαλε στην προετοιμασία υποψήφιων ραδιοερασιτεχνών, έλαβε μέρος σε ποικίλες εκδηλώσεις και πέτυχε τις πρώτες θέσεις σε πολλούς ελληνικούς και ξένους διαγωνισμούς. Αξίζει να σημειωθεί ότι από το 2009 διοργανώνει το Ham Fest Θεσσαλονίκης.

ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ – ΕΥΟΣΜΟΥ

Οι προτάσεις που παρουσιάστηκαν παραπάνω, ευελπιστούμε να αποτελέσουν την πρώτη ύλη ενός περιεκτικού και γόνιμου διαλόγου μεταξύ δημοτών και φορέων με στόχο την αναβάθμιση της περιβαλλοντικής προστασίας και της ποιότητας ζωής εντός του Δήμου Κορδελιού – Ευόσμου. Άλλες δράσεις είναι πιο εφικτές, ενώ άλλες, -για λόγους πολιτισμικούς, κοινωνικούς ή οικονομικούς- μπορεί να ενσωματώνονται λιγότερο εύκολα στην ελληνική πραγματικότητα. Σίγουρα όμως, όλες οι πρωτότυπες δράσεις, τόσο αυτές που προέρχονται από μεμονωμένους ενεργούς πολίτες, όσο αυτές που είναι αποτέλεσμα οργανωμένων ομάδων αυτών, θα έχουν θετικό αντίκτυπο βελτιώνοντας την εμπειρία που λαμβάνουμε ως κάτοικοι ή επισκέπτες του Δήμου.

Το Τμήμα Περιβάλλοντος του Δήμου Κορδελιού Ευόσμου και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ελευθερίου-Κορδελιού & Βερτίσκου αναγνωρίζουν τη ζωτική σημασία της εμπλοκής των ενεργών πολιτών και των εθελοντικών οργανώσεων. Δηλώνουμε ανοικτοί και πρόθυμοι σε συνεργασίες με άτομα και φορείς εθελοντικών δράσεων προκειμένου να σχεδιάσουμε, να συντονίσουμε και στη συνέχεια να υλοποιήσουμε από κοινού δράσεις και πρωτότυπες παρεμβάσεις εντός του Δήμου.

Ο Δήμος δεσμεύεται στην επιβεβαίωση και τήρηση των αρχών που διατρέχουν κάθε περιβαλλοντικά συνειδητή τακτική και στρατηγική οι οποίες συμπεριλαμβάνουν τις έννοιες: REDUCE (μείωση) – REUSE (επαναχρησιμοποίηση) – RECYCLE (ανακύκλωση)- REPAIR (επισκευή)- REJECT (απόρριψη).

- » Το "Reduce" αντιπροσωπεύει την μείωση των μη φιλικών προς το περιβάλλον ή περιττών και παρωχημένων υλικών.
- » Το "Reuse" αναφέρεται στην επανάχρηση ήδη διαθέσιμων πόρων ή στη μεταποίηση τους ώστε να καλύψουν νέες ανάγκες.
- » Το "Recycle" αφορά την διαδικασία της ανακύκλωσης στην οποία όλοι και όλες οφείλουμε να συμμετέχουμε ενεργά προκειμένου να διαφυλάξουμε το περιβάλλον και κατά συνέπεια την ποιότητα ζωής των μελλοντικών γενεών.
- » "Repair" για την προσπάθεια επισκευής και κατά συνέπεια επέκτασης του χρόνου ζωής των συσκευών και χρηστικών αντικειμένων.
- » Τέλος, το "Reject" αναφέρεται στην απόρριψη συγκεκριμένων υλικών ή πρακτικών που αποδεδειγμένα επιβαρύνουν το περιβάλλον.

Στο παρόν σκέλος, επιχειρείται μία επισκόπηση δράσεων οι οποίες για να πραγματοποιηθούν απαιτούν πρωτοβουλία, αποφασιστικότητα, και σύναψη ουσιαστικών συνεργειών. Η επίδρασή τους πρόκειται να προσφέρει πολλαπλασιαστικά οφέλη εξίσου στους δημότες αλλά και στις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς που δραστηριοποιούνται εντός του Δήμου.



**01**

Διεύρυνση Ρευμάτων Ανακύκλωσης

Εκτός από τα ήδη ενεργά κανάλια ανακύκλωσης (μπλέ κάδοι και κώδωνες, κομποστοποίηση, τηγανέλαια, ανακύκλωση μπαταριών και ηλεκτρικών συσκευών) υπάρχει μία πληθώρα υλικών και αντικειμένων που επιδέχονται ανακύκλωσης. Ο Δήμος σε συνεργασία με ιδιωτικούς φορείς, σχεδιάζει να εγκαταστήσει νέες ροές εγκαθιστώντας καινούργια σημεία διαλογής στην πηγή και αναπτύσσοντας επιπλέον Πράσινα Σημεία και Γωνιές Ανακύκλωσης.

02

Ανάπτυξη Ψηφιακής Πλατφόρμας

Ο Δήμος προβλέπει την ανάπτυξη διαδικτυακής πλατφόρμας όπου οι δημότες θα έχουν την ευκαιρία να ενημερώνονται τόσο για τις περιβαλλοντικές δράσεις που θα υλοποιούνται υπό την πλήρη επιστασία του Δήμου όσο και για αυτές που θα μπορούν να συμμετέχουν ως εθελοντές. Επίσης, η πλατφόρμα θα παρέχει τη δυνατότητα στους δημότες να οργανώσουν δικές τους ομαδικές εθελοντικές δράσεις και να τις πραγματοποιήσουν μετά από έγκριση του Δήμου. Έτσι, θα μπορούμε να συμβάλλουμε στην προστασία του περιβάλλοντος, στη μείωση της δημιουργίας νέων αποβλήτων και της κατασπατάλησης πρώτων υλών μέσω ενός σύγχρονου εργαλείου προσβάσιμο από όλους του δημότες.

03

Επέκταση Περιβαλλοντικών Δράσεων

Προσθετικά στις εκδηλώσεις με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, οι δράσεις του Δήμου θα επεκταθούν και σε άλλες δραστηριότητες πέραν όσων εστιάζουν στην ευαισθητοποίηση του κοινού ή έχουν επικοινωνιακό χαρακτήρα. Πιο συγκεκριμένα, προβλέπεται η διοργάνωση ομαδικών εθελοντικών καθαρισμών περιοχών και γειτονιών, δενδροφυτεύσεις ή και αναπλάσεις κοινόχρηστων χώρων.

04

Κινητό Πράσινο Σημείο

Συμπληρωματικά, προβλέπεται η ενεργοποίηση Κινητών Πράσινων Σημείων. Με τον τρόπο αυτό, θα εξυπηρετούνται απομακρυσμένες ή δυσπρόσιτες περιοχές που στερούνται ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης απορριμμάτων. Παράλληλα, οι συνδημότες μας που δεν έχουν τη δυνατότητα μετακίνησης θα μπορούν να συμμετάσχουν στην διαδικασία της ανακύκλωσης.

05

Δημιουργία Πράσινου Σημείου με Κ.Α.Ε.Δι.Σ.Π.

Τέλος, μία μακροπρόθεσμη επιδίωξη του Δήμου αποτελεί η δημιουργία Πράσινου Σημείου και Κέντρου Ανακύκλωσης, Εκπαίδευσης και Διαλογής στην Πηγή. Το Πράσινο Σημείο (ΠΣ) είναι ένας οριοθετημένος και διαμορφωμένος χώρος με κατάλληλη κτηριακή υποδομή και εξοπλισμό, ο οποίος παρέχει τη δυνατότητα στους δημότες να απορρίπτουν ανακυκλώσιμα υλικά όπως: χαρτί, γυαλί, μέταλλα, πλαστικά, υφάσματα, βρώσιμα έλαια ή χρησιμοποιημένα αντικείμενα και εξοπλισμό

(ρουχισμό, έπιπλα, ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό) προκειμένου να προωθηθούν στη συνέχεια για ανακύκλωση ή για επαναχρησιμοποίηση.

Το Κέντρο Ανακύκλωσης, Εκπαίδευσης Διαλογής στην Πηγή (Κ.Α.Ε.Δι.Σ.Π.) είναι ένας χώρος με τις υποδομές του Πράσινου Σημείου σε συνδυασμό με εκπαίδευση για την Διαλογή στην Πηγή (ΔσΠ) και όπου ενσωματώνονται πρωτοβουλίες κοινωνικής οικονομίας.

Οφείλουμε να ανατρέψουμε την πεποίθηση ότι η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί αποκλειστικό ζήτημα των κυβερνητικών ή αυτοδιοικητικών φορέων και των μεγάλων επιχειρήσεων. Καθένας και καθεμία από εμάς μπορεί να συμμετάσχει στην προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση των υπολειμμάτων και των αποβλήτων που "παράγουμε". Η προστασία του περιβάλλοντος, θα πρέπει να λογίζεται ταυτόχρονα ως ευθύνη και προνόμιο του καθενός μας, είτε μέσω ατομικών ενεργειών, είτε συμμετέχοντας σε συλλογικές εθελοντικές δράσεις. Ευθύνη, η οποία αναφέρεται στη διατήρηση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων για τις επόμενες γενιές. Προνόμιο, το οποίο πηγάζει από το ελεύθερο δικαίωμα να κατοικούμε σε έναν πιο καθαρό Δήμο, σε έναν πιο καθαρό πλανήτη.



**SAVE
THE
EARTH**

Για περισσότερες διευκρινήσεις – πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνήσετε με το Τμήμα Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής



Μαιάνδρου 98, Εύοσμος



2310 559253-4



perivallon@kordelio-evosmos.gr



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Ε.Π. Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

